

Razstave || Exhibitions

Arhiv v mestu Razstave Zgodovinskega arhiva Celje na mestnih ulicah in trgih

Zgodovinski arhiv Celje (v nadaljevanju: ZAC) oziroma njegove razstave so zadnja štiri leta stalnica ulične podobe mesta ob Savinji. V sodelovanju z Zavodom Celeia Celje, ki v Celju združuje »turističnopromocijsko« ter prireditveno dejavnost, smo – večinoma na našo pobudo – doslej pripravili vrsto razstav na uličnih panojih, ki omogočajo predstavitev našega gradiva najširšemu občinstvu, ki sicer ne obišče arhiva. ZAC je pri pripravi uličnih razstav doslej sodeloval tudi z Muzejem novejšje zgodovine Celje (MNZC) in enkrat z Gimnazijo Celje – Center.

Radi se pošalimo, da gostujemo v največjem razstavišču na svetu, vendar je v tem tudi kanček resnice, zato je treba biti pri izbiri gradiva in zasnovi razstav še posebej pozoren, da izberemo dokumente, ki mimoidočega najprej nagovorijo z zanimivo in privlačno podobo, ga spodbudijo, da se ustavi in stopi bližje ter se končno seznanjati še z vsebino predstavljenega dokumenta.

Najprivlačnejši so barviti, vizualno zanimivi dokumenti (fotografije, geografske karte, reprodukcije razkošnih, okrašenih kaligrafskih listin), med tematikami pa so primerne domoznanske in splošno zanimive teme (zgodovina vsakdanjega življenja, šport).

Ni torej naključje, da smo prvo tovrstno razstavo *Z ulice na prvenstvo* (avtorja: Borut Batagelj, Sebastjan Weber) z MNZC pripravili ob evropskem prvenstvu v košarki septembra 2013 in z njo počastili tudi zgodovino te igre v Celju, na ogled pa je bila pred Narodnim domom.

Aprila 2015 smo v okviru praznovanja občinskega praznika Mestne občine Celje na Krekovem trgu pripravili razstavo *Tu smo doma* (avtor Aleksander Žižek) in predstavili meščanom in drugim Celje in okolico na šestnajstih kartah iz zbirke geografskih kart Zgodovinskega arhiva Celje.

Istega leta smo v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Celje in zavodom Celeia z razstavo *Savinjske kopele* (avtorji: Borut Batagelj, Bronica Gologranc Zakonjšek, Tanja Roženberger) obudili spomin na mestna kopalnišča na Savinji ob koncu 19. in začetku 20. stoletja. Razstava je imenu primerno gostovala na nabrežju Savinje, njeni obiskovalci pa so se lahko v zgodovinskih kopalnih kostumih (za panojem z izrezom) tudi fotografirali. Postavitev na nabrežju Savinje (na mestni plaži) smo ponovili tudi poleti 2016.

Razstavno izredno plodno leto 2015 smo zaključili z ulično razstavo *Moja mlada leta – Celje 1945* (avtorja Bojan Himmelreich, Darja Jan), ki je nastala v sodelovanju z MNZC in na pobudo Gimnazije Celje – Center, z njo pa smo se spomnili na prelomno obdobje pred šestdesetimi leti, zmago nad nacizmom in prehod v nov družbeni sistem ter zgodbo o tem podali skozi oči otrok in mladostnikov.

Kar nekako tradicionalne so naše ulične razstave ob občinskem prazniku, ko meščanom in drugim v začetku aprila predstavimo zlasti manj poznane biserje iz naših fondov in zbirk. Za razstavo *Celje – mesto v arhivu* (avtorji: Aleksander Žižek, Hedvika Zdovc, Borut Batagelj), ki smo jo pripravili leta 2016, smo pobrskali po gradivu, ki se nanaša na delovanje organov mestne samouprave in pripravili prerez skozi več kot 560 let mestne zgodovine, ogled razstave pa je bil za naše goste tudi del praznovanja šestdesetletnice Zgodovinskega arhiva Celje.

Leto 2016 je bilo praznično za naš arhiv in tudi celjski rokomet, saj smo obeležili 70. obletnico ustanovitve rokometnega kluba v Celju, ki je našla svoj

Vabilo na »Savinjske kopele«

odmev v novi ulični razstavi ZAC in MNZC z navijaškim naslovom *Cele, Cele* (avtorja Borut Batagelj, Urška Ženko). Otvoritve so se seveda udeležili rokometaši RK Celje Pivovarna Laško, ki je bil tudi partner razstave.

Junija 2017 je arhiv na Krekovem trgu pripravil panojsko predstavitev petindvajsetletnega dela uveljavljenega fotografa Edija Einspielerja (Fotografska agencija Sherpa) z naslovom *V iskanju zdravega duha in telesa*, ki je prva v nizu razstav, ki povezujejo pojme Fotograf – trenutek – zgodovina (avtor Borut Batagelj). Skozi Einspielerjev objektiv se zrcali zgodovina, kar razbiramo tako skozi motive kot tehnološki razvoj fotografije. Izbor šestnajstih fotografij z mejnima letnicama 1992 in 2017 je bil bolj kot ne naključen, saj fotograf mesečno posname po nekaj tisoč fotografij. V veliki meri je izbor prikazal prevladujoče motive, ki jih fotograf tekoče dokumentira – to so športni prizori, prizori koncertov in plesnih prireditev, pa tudi ostalih dogodkov, ki zaznamujejo naš čas in prostor.

Leta 2017 je slavil jubilejno 50. ponovitev Mednarodni obrtni sejem (MOS), ki je svoja vrata za eno leto zaprl 17. septembra, del sejemskega mestnega utripa pa je bila tudi naša razstava *Vse za obrt, obrt za vse* (avtor Jože Kranjec), ki je nastala v partnerstvu z družbo Celjski sejem, na ogled pa je bila na dveh lokacijah – na Stanetovi ulici v središču mesta in Celjskem sejmu. Na razstavi smo se lahko sprehodili po pestri sejmski preteklosti od skromnih začetkov obrtnega sejma na stadionu Kladivar, preko gradnje modernega športno rekreacijskega in sejemskega kompleksa Golovec in vrhunca sejemske dejavnosti pa vse do opaznega usihanja tovrstnih prireditev v zadnjih letih.

Iz zapisanega lahko povzamemo, da smo v ZAC v zadnjih letih znali izkoristiti priložnost za promocijo, ki nam jo ponuja mesto, ko nam posodi razstavne panoje in nas povabi na najprometnejše ulice in trge, kjer lahko s svojimi vsebinami dosežemo tisoče in tisoče ljudi. S tem sodelovanjem pridobivamo oboji – mesto dobi zanimivo in kakovostno obogatitev svoje turistične ponudbe, arhiv pa možnost, da svojo dejavnost predstavi kar najširšemu krogu ljudi ter pridobi prihodnje uporabnike ali donatorje gradiva. Zlasti slednje skušamo spodbuditi tudi s pripravo številnih drugih akcij, s katerimi ljudi pripravimo do tega, da pregledajo svoje omare in podstrešja ter pobrskaajo za starimi pisanimi spomini, ki nato v arhivu dobijo nov kontekst in postanejo gradniki mozaika naše skupne preteklosti. S to uspešno prakso gostovanja na celjskih ulicah in trgih bomo seveda nadaljevali ter Celjane in obiskovalce še naprej seznanjali z mestno zgodovino in poslanstvom Zgodovinskega arhiva Celje.

Aleksander Žižek

Avtorja razstave Borut Batagelj in Urška Ženko s celjskimi rokometaši in podžupanjo Darjo Turk

»Frnaža« – mesto v malem Razstava Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici, 2017

Razstava z naslovom *»Frnaža« – mesto v malem* je zadnji prispevek *Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici* k praznovanju 70. obletnice Nove Gorice. Prikazuje preteklost nekoč mogočne stavbe opekarne v Novi Gorici, znane kot *»frnaža«*, ki je bila ob nastajanju mesta središče vsega dogajanja. Nastala je s podporo Mestne občine Nova Gorica in Krajevne skupnosti Nova Gorica.

V nagovoru na odprtju razstave, dne 9. 10. 2017, se je Jurij Rosa skupaj z Metko Nusdorfer Vuksanović, soavtorico razstave, sprehodil od ideje do postavitve razstave:

Zelena dvorana Mestne občine Nova Gorica, 6. malega travna 2016. Sestanek ljudi, ki so začeli razmišljati o dogajanju v jubilejnem letu mesta.